

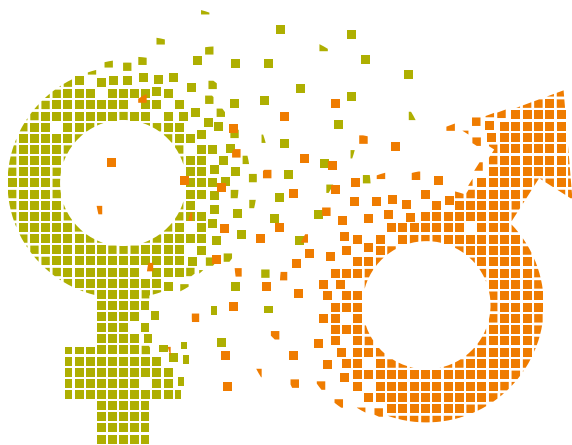

This project is funded by
the European Union

50
YEARS

Empowered lives. Resilient nations.

UN INSTRUMENT PRACTIC

PENTRU A INTEGRA PERSPECTIVA DE GEN ÎN
CADRUL LEGISLATIV ȘI DE POLITICĂ PRIVIND
UTILIZAREA ARMELOR DE CALIBRU MIC ȘI
ARMAMENT UȘOR

SEESAC

Agenția Sud-Est Europeană pentru Controlul Armelor Mici și Armamentului Ușor (SEESAC) are mandatul din partea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și a Consiliului de Cooperare Regională pentru a sprijini toate părțile interesate internaționale și naționale prin consolidarea capacității naționale și regionale de a controla și de a reduce proliferarea și utilizarea abuzivă a armelor de calibrul mic și a armamentului ușor, contribuind astfel la creșterea stabilității, securității și dezvoltării în Europa de Sud-Est și de Est.

SEESAC pune în aplicare DECIZIA CONSILIULUI UE 2013/730 /PESC, în sprijinul activităților SEESAC de dezarmare și control al armamentelor în Europa de Sud-Est. Elaborarea acestui raport a beneficiat de un sprijin important din partea Uniunii Europene prin Decizia Consiliului menționată anterior.

Pentru informații suplimentare, contactați:

Coordonator SEESAC

Bulevard Zorana Đinđića 64, 11070 Belgrad / SERBIA

Telefon: +381 (11) 4155 300

Fax: +381 (11) 4155 499

E-mail: seesac@undp.org

www.seesac.org

© SEESAC 2016 – Toate drepturile rezervate

Acest instrument a fost elaborat de Dragan Božanić. Opiniile exprimate în această publicație sunt cele ale autorului și nu reflectă neapărat viziunile Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Consiliului de Cooperare Regională, sau a Uniunii Europene. Denumirile utilizate și prezentarea materialului în această publicație nu implică exprimarea Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, Consiliului de Cooperare Regională, sau a Uniunii Europene în ceea ce privește 1) statutul juridic al oricărei țări, teritoriu sau regiuni, sau a autorităților sale sau a grupurilor armate; sau 2) delimitarea frontierelor sau limitelor sale.

MULȚUMIRI

Exprimăm recunoștință următoarelor persoane pentru sugestiile detaliate și comentariile privind proiectul acestui instrument:

Profesor, Dr., Erica Bowen, membru asociat al Societății britanice de psihologie

Psiholog expert și psiholog juridic înregistrat, profesor de prevenire a violenței și abuzului

Centrul Național pentru Studierea și Prevenirea Violenței și Abuzului, Universitatea din Worcester

Vanja Macanović, avocat

Centrul Femeilor Autonome

Biljana Nastovska

Specialist pe probleme de gen - UNDP FRI Macedonia

Dezvoltarea acestui instrument, de asemenea, a beneficiat de opiniile și comentariile parvenite de la următorii membri ai echipei SEESAC: Dr. Ivan Zveržhanovski; Bojana Balon; Danijela Đurović; Juliana Buzi; Slobodan Bošković; Alain E. Lapon; Violeta Gaši și Francesco Buscemi.

UN INSTRUMENT PRACTIC

**PENTRU A INTEGRA PERSPECTIVA
DE GEN ÎN CADRUL LEGISLATIV ȘI
DE POLITICĂ PRIVIND UTILIZAREA
ARMELOR DE CALIBRU MIC ȘI
ARMAMENT UȘOR**

CONȚINUT

INTRODUCERE	5
Principalele preocupări privind dimensiunea de gen legate de utilizarea armelor de calibru mic și armament ușor în EESE	6
Legislația și răspunsul politic în Europa de Est și de Sud-Est	8
INSTRUMENTUL	10
PASUL 1	
Asigurarea că există un consens privind importanța dimensiunii de gen pentru controlul armelor de calibru mic și armament ușor în rândul factorilor de decizie politică	11
PASUL 2	
Stabilirea unei imagini de ansamblu asupra situației femeilor și bărbaților în ceea ce privește armele de calibru mic și armament ușor - colectarea datelor dezagregate în funcție de gen	13
ETAPA 3	
Identificarea modelelor și preocupărilor de gen - analiza de gen	17
ETAPA 4	
Abordarea modelelor de gen identificate - răspunderea la ele	21
PASUL 5	
Urmărirea progresului - monitorizarea și evaluarea	23

INTRODUCERE

Acest instrument este dezvoltat pentru a însoți studiul Dimensiunea de gen și armele de calibru mic și armament ușor: Principalele preocupări și răspunsul politic în Europa de Est și de Sud-Est (ESEE), în scopul de a sprijini operaționalizarea recomandărilor și de a facilita introducerea perspectivei de gen în elaborarea și implementarea politicilor de control a armelor de calibru mic și armament ușor. Acest instrument este conceput ca un ajutor simplu, ușor de utilizat pentru factorii de decizie.

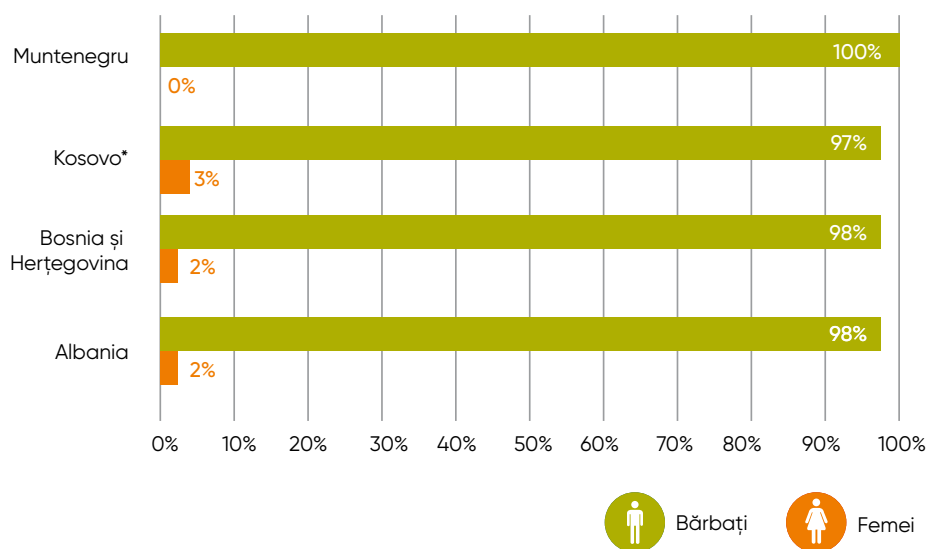
PRINCIPALELE PREOCUPĂRI PRIVIND DIMENSIUNEA DE GEN LEGATE DE UTILIZAREA ARMELOR DE CALIBRU MIC ȘI ARMAMENT UȘOR ÎN EESE

Analiza datelor statistice disponibile dezagregate în funcție de gen și examinarea bibliografiei existente au confirmat faptul că modelele de gen dominante joacă un rol important în formarea și influențarea practicilor predominante în utilizarea armelor de calibru mic și armament ușor și a efectelor lor.

De exemplu:

- Bărbații constituie majoritatea absolută atât în calitate de agresori (peste 97 la sută) cât și în calitate de victime ale incidentelor legate de arme de foc (peste 80 la sută).
- Femeile sunt foarte rar autorii acestor incidente (1-3 la sută din cazuri), dar sunt mult mai des reprezentate printre victime (9-22 la sută).

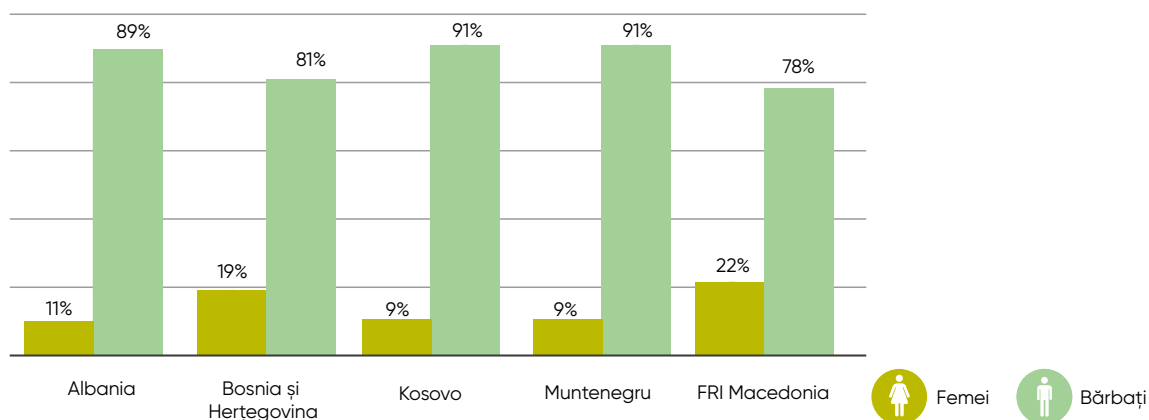
FIGURA 1: **Autorii incidentelor legate de arme de foc în funcție de gen, 2011-2015**

Sursa: baza de date SEESAC (Notă: Datele pentru Albania sunt furnizate numai pentru 2015)

* Trimiterile la Kosovo se interpretează ca fiind în contextul Rezoluției Consiliului de Securitate 1244 (1999).

FIGURA 2: Victimele omuciderilor premeditate în incidentele legate de arme de foc, în funcție de gen

- Prezența armelor de foc în incidente de violență domestică afectează adesea mai mult femeile decât bărbații. Omorul comis de către un partener intim este cea mai frecventă formă de omor al femeilor; care cuprinde doar o parte minoră din numărul total de omucideri ale bărbaților.

FIGURA 3: Rata omuciderilor partenerului intim din numărul total al omuciderilor, în funcție de gen

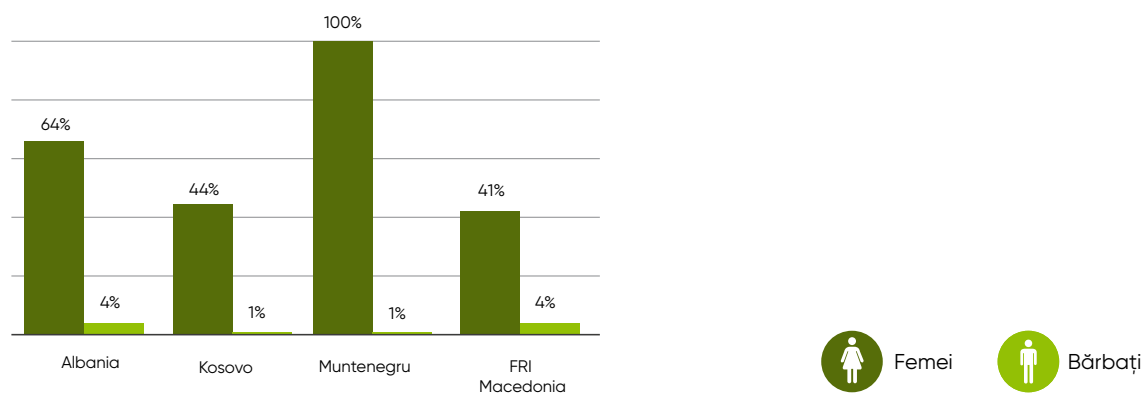
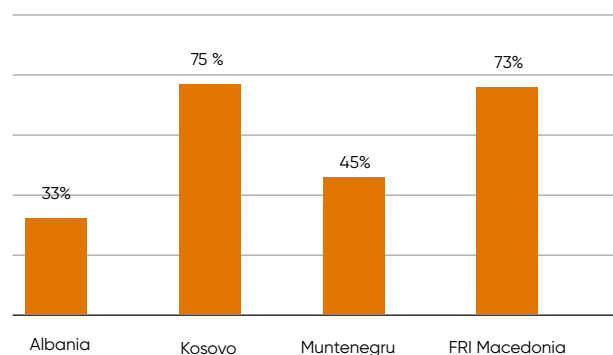

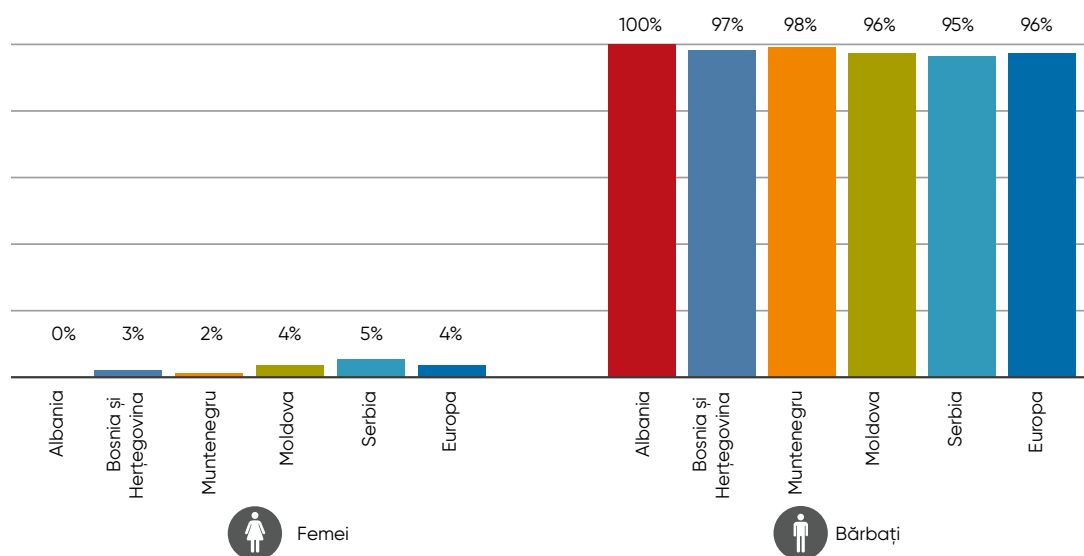
FIGURA 4 Rata fomicidului partenerului intim comis cu arme de foc din numărul total de omucideri a partenerului intim

Sursa: Baza de date SEESAC

- În ceea ce privește deținerea armelor de foc, dominația masculină ajunge la peste 95 la sută, iar acest model al cererii armelor de foc bazat pe dimensiunea de gen pare să fie destul de stabil în timp.
- În toate societățile din EESE, bărbații tineri sunt reprezentați în mod disproportionat atât în rândul infractorilor și victimelor.

FIGURA 5: Deținătorii de arme în funcție de gen

Sursa: Pentru Moldova, Muntenegru și Serbia SAS 2014, baza de date SEESAC pentru Bosnia și Herțegovina și Albania. Pentru Kosovo* nu sunt disponibile date dezagregate pe sexe.

- Femeile tind să aibă o opinie negativă față de armele de calibru mic și armament ușor decât bărbații și multe organizații de femei au pledat insistent pentru un control mai strict al armelor de calibru mic și armament ușor.
- Femeile sunt încă slab reprezentate în procesul de elaborare a politicilor și a instituțiilor responsabile de controlul armelor de calibru mic și armament ușor.

Legislația și răspunsul politic în Europa de Est și de Sud-Est

- Chiar dacă dimensiunea de gen este foarte importantă pentru a înțelege utilizarea armelor de calibru mic și armament ușor, în cadrul politicilor de reglementare a acestora în țările din EESE aspectele dimensiunii de gen nu sunt abordate într-un mod potrivit cu amploarea problemei. În cazul în care se fac încercări legislative de a răspunde preocupărilor de gen existente, acestea sunt abordate doar sporadic și într-un mod fragmentat, în primul rând în domeniul violenței în familie prin reglementarea deținerii armelor de către civili.
- În legislația privind deținerea și utilizarea armelor de foc în țările din EESE s-au înregistrat progrese semnificative în ceea ce privește adoptarea unui set de prevederi legale care reglementează deținerea armelor de către civili și legătura cu violența în familie. Aceste dispoziții de restricționare a accesului la arme de foc sau de retragere a armelor în urma unui incident de violență în familie sunt prezente în aproape toate legile privind armele

* Trimiterile la Kosovo se interpretează ca fiind în contextul Rezoluției Consiliului de Securitate 1244 (1999).

de foc din regiune. Un set de alte legi, cum ar fi legile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie, legile cu privire la procedurile de cod penal și legile privind activitatea organelor de poliție reglementează, de asemenea, această problemă, deși ele nu sunt întotdeauna neapărat coerente.

- În pofida modificărilor legislative recente în țările din EEE, ponderea ridicată a femeilor ucise de către parteneri cu arme de foc este persistentă. Aceste cifre necesită o evaluare aprofundată a punerii în aplicare a cadrului legislativ care reglementează deținerea armelor de către civili și un efort de identificare al lacunelor în legislație pentru a servi drept punct de plecare pentru reformele legislative viitoare.
- Rezultatele studiilor recente privind eficacitatea răspunsului instituțional constată că un aspect important este modul în care inegalitățile de gen și normele prezente ce încurajează stereotipurile, influențează implementarea legii.
- Legislației nu are un rol semnificativ atunci când se referă la armele de foc aflate în posesie ilegală, prin urmare, trebuie să fie proiectate soluții noi și inovatoare pentru a rezolva această problemă.
- În ceea ce privește răspunsul legislativ privind utilizarea abuzivă a armelor de foc aflate în posesie ilegală în contextul violenței domestice, adițional la măsurile existente (cum ar fi legalizarea), este necesară elaborarea unor soluții noi și inovatoare pentru a aborda această problemă într-un mod mai eficient. În ceea ce privește cadrul de politici (strategii de control a armelor de calibrul mic și armament ușor și planurile de acțiune însoțitoare) tendința predominantă ca răspuns este faptul că principalele preocupări politice pe dimensiunea de gen nu sunt recunoscute ca fiind chestiuni politice importante, și care trebuie să fie abordate în mod adecvat. Prin urmare, dimensiunii de gen nu i se acordă prioritate suficientă în agendele politice privind armele de calibrul mic și armament ușor.
- Există un angajament formal, în mod excepțional, față de egalitatea de gen și integrarea dimensiunii de gen, dar chiar și în aceste cazuri nu se articulează cu o abordare sistemică. Lipsa datelor dezagregate de gen sau a cercetării cuprinzătoare privind legăturile dintre gen și armele de calibrul mic și armament ușor este persistentă și reprezintă un factor care împiedică dezvoltarea politicilor privind armele de calibrul mic și armament ușor sensibile la dimensiunea de gen și contribuie la recunoașterea insuficientă a problemei.
- Lipsa analizei de gen în procesul de elaborare a politicilor determină ca preocupările de gen legate de armele de calibrul mic și armament ușor să rămână în continuare neglijate și, în consecință, nu constituie o chestiune de sau doar sporadic o chestiune de intervenție în materie de politică.
- Recunoașterea scăzută a diferențelor de gen în ceea ce privește deținerea, utilizarea și utilizarea abuzivă a armelor de foc, a efectelor diferențiate ale armelor de foc asupra femeilor și bărbaților sau ale unor mecanisme ca o problemă de politică în strategiile de control privind armele de calibrul mic și armament ușor în EEE este în contrast puternic cu efectele de gen diferențiate și armele de calibrul mic și armament ușor.
- Rezultatul final al acestei abordări este că cadrele legislative și strategice privind armele de calibrul mic și armament ușor de cele mai multe ori neglijează nevoile și preocupările de securitate diferențiate de gen ale femeilor și bărbaților și,

prin urmare, reduc complexitatea problemei acestei politici. În acest sens, se presupune că nevoile de securitate sunt comune pentru toți cetățenii și că acestea pot fi abordate în același mod, indiferent de sex, vârstă, rasă etc. Prin urmare, reflectă prezumția că punerea în aplicare a intervențiilor planificate vor conduce la sporirea securității tuturor cetățenilor.

INSTRUMENTUL

Bazându-se pe constatările acestui studiu, SEESAC a dezvoltat un instrument practic cu scopul de a facilita integrarea perspectivei de gen în cadrul legislativ și de politică privind armele de calibru mic și armament ușor și de a contribui la depășirea provocărilor identificate.

Acest instrument este destinat în primul rând membrilor comisiilor privind armele de calibru mic și armament ușor, care sunt mandatați să dezvolte măsuri de control a armelor de calibru mic și armament ușor, inclusiv a strategiilor privind armele de calibru mic și armament ușor și planurilor de acțiune. Comisiile privind armele de calibru mic și armament ușor au sarcina de a identifica, urmări și evalua impactul armelor de calibru mic și armament ușor asupra societății, securității umane și siguranței, precum și a dezvoltării economice și sociale, care ar trebui să servească drept bază pentru elaborarea politicilor. În cele din urmă, Comisiile sunt responsabile pentru evaluarea eforturilor întreprinse.

Scopul acestui instrument este de a ajuta factorii de decizie politică să identifice mai bine și să abordeze riscurile legate de armele de calibru mic și armament ușor specifice de gen, și în acest sens, să reducă efectele negative ale proliferării armelor de calibru mic și armament ușor asupra femeilor și bărbaților, și să dezvolte soluții politice inovatoare. Acest lucru va spori eficacitatea cadrului privind armele de calibru mic și armament ușor, care va conduce la îmbunătățiri concrete ale securității cetățenilor, atât pentru femei, bărbați, fete și copii.

Instrumentul sugerat beneficiază de o combinație largă de metodologii și abordări și se bazează pe unele dintre practicile bine testate în integrarea perspectivei de gen în politicile publice (JämStöd, 2007). De asemenea, se bazează pe un set larg de instrumente, cum ar fi liste de verificare, orientări pentru colectarea de date și metodologii pentru analiza de gen, cum ar fi metoda 4R (Ibid., pag. 47). La fel de important, se bazează pe experiența activităților cu comisiile beneficiare privind armele de calibru mic și armament ușor și oferă o perspectivă asupra provocărilor existente în elaborarea politicilor bazate pe dovezi.

Integrarea perspectivei de gen, în cazul în care urmează să fie durabilă, trebuie să fie abordată în mod strategic și într-o perspectivă pe termen lung. Ea trebuie să fie o parte esențială a planificării și proiectării politicilor regulate pentru a ghida punerea în aplicare zilnică, să fie monitorizată în mod eficient și să fie evaluate efectele și beneficiile sale pentru femei și bărbați. Constatările evaluării vor orienta apoi un nou ciclu de politică, deschizând calea spre politici mai bune și mai eficiente.

Îndeplinirea următorilor pași concreți va facilita transpunerea angajamentelor privind egalitatea de gen în măsuri practice:

PASUL 1

ASIGURAREA CĂ EXISTĂ UN CONSENS PRIVIND IMPORTANȚA DIMENSIUNII DE GEN PENTRU CONTROLUL ARMELOR DE CALIBRU MIC ȘI ARMAMENT UȘOR ÎN RÂNDUL FACTORILOR DE DECIZIE POLITICĂ

Acesta este punctul de plecare pentru activitatea în domeniul egalității între femei și bărbați. În vederea asigurării integrării eficiente și durabile a egalității de gen în controlul armelor de calibru mic și armament ușor, trebuie să fie desfășurate anumite condiții prealabile.

1. O înțelegere comună -Formarea în domeniul problematicii de gen

Înțelegerea comună a rolului care revine dimensiunii de gen în modelarea comportamentului legat de armele de calibru mic și armament ușor, practicile și riscul specific pentru femei și bărbați reprezentând condiția prealabilă de bază pentru integrarea eficientă și durabilă a perspectivei de gen în cadrele de control a armelor de calibru mic și armament ușor. Prin urmare, este necesar să se asigure că toate părțile interesate implicate împărtășesc aceste cunoștințe și au beneficiat de formare în materie de egalitate de gen, integrarea dimensiunii de gen, analiza de gen, violență domestică, legi și strategii privind egalitatea de gen și legăturile dintre dimensiunea de gen și armele de calibru mic și armament ușor.

2. Importanța egalității între femei și bărbați pentru activitatea pe care o desfășurați.

Integrarea perspectivei de gen în controlul armelor de calibru mic și armament ușor nu este pur și simplu numărarea femeilor și bărbaților, dar folosind datele dezagregate de gen să recunoască și să răspundă la riscurile specifice de gen cu care se confruntă femeile și bărbații în ceea ce privește armele de calibru mic și armament ușor. Integrarea dimensiunii de gen în toate ciclurile de control și de gestionare a armelor de calibru mic și armament ușor crește înțelegerea complexității problemei și, prin urmare, permite crearea unor politici mai adecvate

și eficiente de control a armelor de calibru mic și armament ușor mai bine adaptate la provocările practice.

3. Părțile interesate și participare.

Includerea instituțiilor privind egalitatea de gen, a organizațiilor de femei și experților de gen în componență va facilita integrarea perspectivei de gen și va asigura credibilitatea proiectului. Acest fapt ne va permite să propunem diverse perspective, să extindem gama de subiecte abordate de politică și să ne asigurăm că politicile sunt informate de cele mai bune practici.

4. Angajamentul oficial.

Asigurați-vă că este în vigoare angajamentul oficial pentru egalitatea de gen în domeniul armelor de calibru mic și armament ușor. Acest lucru poate fi realizat prin includerea unei declarații privind modul în care va fi abordată perspectiva egalității de gen în documentul strategic și în planul de acțiune.

CE POATE FI REALIZAT:

- Organizați cursuri de formare privind egalitatea de gen, aspecte de gen ale armelor de calibru mic și armament ușor, analiza de gen, integrarea dimensiunii de gen, violența domestică, (a se vedea formarea SEESAC);
- Familiarizați-vă cu legile naționale privind egalitatea de gen și politicile și standardele internaționale și acordurile;
- Faceți schimb de experiență cu omologii dumneavoastră din alte țări care au inițiat deja activități în acest domeniu,
- Identificați nevoia de evoluție a activității Dvs.: ce fel de sprijin aveți nevoie pentru a integra mai eficient perspectiva de gen / Aveți o imagine clară cu privire la importanța dimensiunii de gen pentru activitatea Dvs. / solicitați expertiză;
- Includeți reprezentanți ai mecanismelor de promovare a egalității între femei și bărbați, femei și ONG-urile practicienilor de gen în elaborarea politicilor;
- Asigurați o reprezentare echilibrată a femeilor și a bărbaților în procesul de elaborare a politicilor. Definiți acest lucru în regulile de procedură.

PASUL 2

STABILIREA UNEI IMAGINI DE ANSAMBLU ASUPRA SITUAȚIEI FEMEILOR ȘI BĂRBAȚILOR ÎN CEEA CE PRIVEȘTE ARMELE DE CALIBRU MIC ȘI ARMAMENT UȘOR - COLECTAREA DATELOR DEZAGREGATE ÎN FUNCȚIE DE GEN.

Datele dezagregate în funcție de gen constituie o condiție prealabilă pentru înțelegerea legăturilor dintre gen și armele de calibru mic și armament ușor și o bază pentru elaborarea unor politici care țin cont de dimensiunea de gen bazate pe dovezi. În cazul în care datele în funcție de gen nu sunt disponibile, preocupările de gen vor fi invizibile și nu vom avea o înțelegere adecvată a problemei. În lipsa unor informații privind riscurile specifice cu care se confruntă femeile și bărbații în ceea ce privește armele de calibru mic și armament ușor, putem neglija faptul că există diferențe în nevoile lor de securitate, pe care trebuie să le abordăm în scopul sporirii securității tuturor cetățenilor. Lipsa datelor împiedică dezvoltarea politicilor sensibile de gen și va afecta în mod negativ caracterul răspunsului politic bazat pe dovezi. Colectarea periodică a datelor este esențială, deoarece tendințele devin vizibile numai din perspectiva pe termen lung, în timp.

Care date să fie colectate?

Principalele preocupări politice prezentate în introducere ar putea servi drept punct de plecare atunci când se decide care date dezagregate de gen urmează a fi colectate. Acestea vor ajuta, de asemenea, să identificăm amploarea problemei și care preocupări sunt cele mai importante pentru contextul dat. Înțelegerea obținută din aceste informații ar trebui să inițieze discuții (a se vedea pasul 3), care vor ghida colectarea de date ulterioară.

Ca punct de plecare pentru colectarea de date, trebuie să fie identificate datele care sunt deja dezagregate în funcție de gen și care date din cele care fac parte din datele păstrate periodic ar putea fi dezagregate. De exemplu, toate datele privind victimele și autorii incidentelor legate de armele de foc, deținătorii de arme de foc, persoanele care dețin o autorizație pentru a achiziționa / transporta arme de foc și alte date relevante trebuie să fie dezagregate în funcție de gen în mod consecvent.

EXEMPLUL 1: Lista datelor care urmează să fie colectate ar putea să conțină următoarele date:

	2015		2014		2013		2012		2011	
										
Autorii unor incidente legate de arme de foc										
Victimele omuciderilor premeditate ¹										
Victimele omuciderilor premeditate în incidente legate de arme de foc										
Deținătorii de arme de foc										
Numărul de autorizații emise pentru achiziționarea armelor de foc										
Numărul de persoane ucise de către partenerul lor intim ²										
Numărul de persoane ucise de către partenerul lor intim cu arme de foc										
Numărul de persoane care au predat arme de calibru mic și armament ușor în timpul campaniilor de colectare										

- .....
- 1 Incidentul cuprinde următoarele: omor, omor grav, tentativă de omor, autoapărare, tentativă de suicid, deschiderea focului în loc public, deținere și port armă și substanțe explozive în mod ilegal, provocare pericol general, violență în familie.
  - 2 Partenerul intim se referă la: soț/soție, fostul soț/fosta soție, partenerii într-o relație de concubinaj, foștii parteneri într-o relație de concubinaj, băiatul, fata, fostul băiat/fosta fată.

În scopul înțelegerii pe deplin a aspectelor de gen privind armele de calibru mic și armament ușor, este necesară înțelegerea modului în care genul se intersectează cu alte caracteristici demografice, cum ar fi vârsta, rasa, etnia, locul de trai (urban / rural).

În tabelul de mai jos este prezentat un exemplu în care datele sunt dezagregate în funcție de gen și vârstă.

EXEMPLUL 2: Date privind genul și vârsta

Autorii incidentelor legate de arme de foc conform genului și vârstei		
15-29		
30-44		
45-60		
60+		

Victimelor incidentelor legate de arme de foc conform genului și vârstei		
15-29		
30-44		
45-60		
60+		

În anumite cazuri, s-ar putea decide colectarea datelor care nu includ date dezagregate în funcție de gen, dar care corelează cu probleme specifice legate de gen, cum ar fi violența împotriva femeilor, violența comisă de partenerul intim și violența domestică. De exemplu, astfel de date ar putea include informații cu privire la răspunsul legislativ la violența în familie, cum ar fi numărul de cereri respinse din motive legate de violență în familie, așa cum este indicat în exemplul 3.

EXEMPLUL 3: Numărul de cereri respinse din motive legate de violență în familie

---

	2015	2014	2013	2012	2011
Numărul de cereri respinse privind achiziționarea armei de foc					
Numărul de cereri respinse din motive legate de violența domestică					

În cele mai multe planuri de acțiune pentru punerea în aplicare a strategiilor privind armele de calibru mic și armament ușor, sunt prevăzute studii privind impactul armelor de calibru mic și armament ușor asupra societății. Aceasta este o oportunitate valoroasă de a completa vidul în colectarea de date și un punct de intrare în domeniul egalității între femei și bărbați. În această privință, trebuie să se asigure că toate datele sunt dezagregate pe sexe.

În timpul colectării de date este important să se cartografieze nu numai datele care sunt la îndemână, ci și pe cele care nu sunt disponibile, să se stabilească motivele pentru care datele nu sunt disponibile și modul în care acest lucru poate fi îmbunătățit. Discutați despre acest lucru cu alți membri ai comisiilor privind armele de calibru mic și armament ușor și alte părți interesate implicate în acest proces.

Uneori, datele relevante nu fac parte din practicile obișnuite de colectare a datelor, și este la fel de important să se utilizeze datele din alte surse de informații cum ar fi cele furnizate de UNODC, PNUD, OMS; Small Arms Survey, DCAF, institutele naționale de statistică. Baza de date și de cunoștințe SEESAC, etc.

CE POATE FI REALIZAT:

- Definiți datele de gen care urmează să fie colectate;
- Determinați sursele de informații și furnizați date dezagregate pe gen privind victimele și autorii incidentelor legate de arme de foc, deținătorii etc. Utilizați alte surse de date dezagregate pe gen, precum și (rapoartele și bazele de date ale organizațiilor internaționale, organizațiilor societății civile, etc.);
- Identificați lacunele privind disponibilitatea datelor, discutați provocările cu care vă confrunțați și elaborați un plan cu privire la modul de soluționare a acestora;
- Organizați instruirii de gen pentru persoanele care se ocupă de colectarea datelor.

ETAPA 3:

IDENTIFICAREA MODELELOR ȘI PREOCUPĂRILOR DE GEN – ANALIZA DE GEN

Includeți datele colectate în analiza situației, asigurându-vă că informează concluziile. Explorați modul în care diferențele de gen se referă la aspectele de control privind armele de calibru mic și armament ușor și identificați și definiți riscurile și provocările specifice legate de gen.

Un set extins de instrumente de metode practice, cum ar fi manuale, liste de verificare și instrucțiuni pentru analiza de gen, a fost dezvoltat și este disponibil². O condiție prealabilă pentru o analiză semnificativă a egalității de gen este înțelegerea aprofundată a regimurilor gender și a relațiilor de gen între femei și bărbați. Încă o dată, prezența experților de gen, organizațiilor de femei și a mecanismelor de promovare a egalității de gen în comisii va facilita procesul și va susține abordarea provocărilor în mod adecvat, și va genera soluții adaptate la provocările practice asigurându-se că resursele limitate vor fi utilizate în cel mai bun mod posibil.

Această etapă constă din doi pași interdependenți. Primul pas, pe baza datelor dezagregate pe gen, încearcă să identifice modelele predominante de gen și să răspundă la întrebarea:

a. Ce fel de modele de gen vedem?

Colectarea datelor dezagregate de gen ne permite identificarea modelelor de gen dominante. Modelele de gen ar trebui să fie formulate într-un mod simplu.

2 PNUD. 2007. Abordarea integratoare a egalității de gen: un set de instrumente. Bratislava: UNDP Biroul Regional pentru Europa și Comunitatea Statelor Independente; JämStöd. 2007. *Manual privind abordarea integratoare a egalității de gen. O carte de metode practice elaborată de Comitetul suedez de sprijin al abordării integratoare a egalității de gen.* Stockholm: Guvernul suedez, Rapoartele oficiale; UNDP. 2001. Egalitatea de gen în programul de dezvoltare. Aspectul învățare și informare: analiza de gen. New York: Centrul de Resurse de învățare PNUD;

De exemplu:

Bărbați reprezintă majoritatea absolută în rândul autorilor incidentelor legate de arme de foc.

Bărbați alcătuiesc majoritatea victimelor incidentelor legate de arme de foc.

Bărbații sunt deținători de arme de foc aproape exclusiv.

Femeile practic niciodată nu sunt autorii incidentelor legate de arme de foc.

Există mai multe femei victime decât agresori de sex feminin în incidente legate de arme de foc.

Femeile sunt mai expuse acasă riscului de omor cu arme de foc de către partenerul intim decât bărbații.

Tinerii bărbați alcătuiesc majoritatea infractorilor și victimelor violenței armate.

Autorizarea permiselor de arme de foc sunt rareori respinse pe motive de violență în familie.

Femeile sunt mai puțin reprezentate în comisiile privind armele de calibru mic și armament ușor.

După acest pas, devine evident că există numeroase preocupări legate de gen în ceea ce privește controlul armelor de calibru mic și armament ușor, care trebuie să fie abordate în mod adecvat.

b. De ce avem aceste modele de gen?

Al doilea pas este o reflecție asupra modelelor identificate, discutarea acestor modele și încercarea de a determina cauzele lor, în esență să ne întrebăm de ce se întâmplă așa? În acest stadiu, ar putea fi identificate necesități suplimentare de cercetare.

EXEMPLUL 1: **Modelul egalității de gen: Autorizarea permiselor de arme de foc sunt rareori respinse pe motive de violență în familie.**

De ce se întâmplă astfel?

Cum corelează aceasta cu prevalența ridicată a violenței în familie? Legislația interzice autorizația în cazul în care o persoană este identificată că a comis infracțiuni de violență în familie? Verificarea antecedentelor are loc în mod corespunzător? Ofițerii de poliție competenți au beneficiat de formare corespunzătoare? S-a analizat fatalitatea violenței domestice? Care era statutul armelor de foc?

Datele colectate de SEESAC în cooperare cu comisiile privind armele de calibru mic și armament ușor în EESE indică faptul că violența domestică este rareori invocată ca motiv de restricție a unei autorizații de arme de foc. De exemplu, în Bosnia și Herțegovina, în perioada 2011-2015, doar 3,3 la sută din numărul total al motivelor de refuz al autorizărilor au fost legate de violența în familie. În Muntenegru, în aceeași perioadă, nu au

existat cazuri care să interzică autorizarea unui permis pe motivul violenței în familie. Faptul că violența domestică constituie doar o mică minoritate din motivele de refuz a autorizațiilor de arme de foc ar putea fi un indiciu și cu siguranță solicită continuarea cercetărilor și revizuirea, eventual, a legislației și a practicilor existente. În același timp, oferirea unei perspective mai aprofundate în structura de ansamblu a celor mai frecvente motive pentru interzicerea permiselor de arme de foc este stringentă.

Includerea expertizei de gen va fi de o importanță crucială pentru a identifica motivele care stau la bază și care trebuie abordate în politică și va asigura că soluția se potrivește problemei, că resursele limitate vor fi utilizate în cel mai bun mod posibil, și că eficacitatea activității de control a armelor de calibru mic și armament ușor va crește.

EXEMPLUL 2: **Modelul egalității de gen: Tinerii bărbați alcătuiesc majoritatea infractorilor și victimelor violenței armate.**

De ce se întâmplă astfel?

În această etapă, este esențial să se adreseze întrebări. Există date suplimentare disponibile privind tinerii care au comis violențe legate de arme de foc? Prin ce tip de violență a fost comis incidentul (infracțiunea penală, organizată, grupurile de tineri, violența în școală, violența domestică, violența comisă de partenerul intim, etc.)? Sunt disponibile date despre starea lor socio-economică? Există condiționări culturale (o cultură a armelor) care influențează tinerii să recurgă la violența legată de arme de foc? Care sunt probele pentru o astfel de cultură? S-au întreprins măsuri de prevenire?

Studiile demonstrează că violența comisă cu arme de calibru mic este adesea văzută de tineri ca mijloc de realizare al statutului social și economic pe care ei cred că îl merită. Prin urmare, armele de calibru mic pot fi atractive în special pentru tineri, deoarece acestea asociază frecvent armele cu mândria individuală, masculinitatea și statutul social îmbunătățit, care poate fi un simbol puternic al puterii pentru tinerii marginalizați (Bevan și Florquin, 2006).

Datele insuficiente, de asemenea, indică faptul că, în anumite contexte, armele de foc pot juca un rol în ritualurile de trecere. De exemplu, cercetările efectuate la Belgrad de către ONG Uniunea Tineretului din Balcani, au demonstrat că există o diferență de gen semnificativă în experiența cu arme de foc a băieților și fetelor: 29 la sută din băieți și 48 la sută din fete au afirmat că nu au deținut o armă de foc niciodată (SACISCG, 2005). Aceste date indică faptul că tinerii sunt oarecum mai expuși la arme de calibru mic și armament ușor, ceea ce ar trebui să fie luat în considerare atunci când se

elaborează răspunsul politic. În anumite regiuni, cum ar fi Albania de Nord și Muntenegru, armele de foc sunt parte a ritualurilor de trecere, însă datele sunt insuficiente. Un studiu privind cultura armelor în ESEE, deasemenea, prezintă dovezi empirice privind rolul armelor de calibru mic pentru tinerii infractori, în special în ceea ce privește puterea, și care văd un pistol ca un instrument pentru a "menține statutul lor ca oameni să se teamă și să nu-i provoace" (SEESAC, 2007). Rolul mass-media în sprijinirea comportamentului de asumare a riscului merită luat în considerare în această privință, precum și alți factori care contribuie la reproducerea regimurilor predominante de gen. În ceea ce privește rezultatele politicii, s-au documentat rapoarte recente pentru a permite urmărirea practicilor emergente cu privire la rezultatele unor programe specifice în reducerea violenței legate de arme de foc în rândul tinerilor (Abt și Winship, 2016).

CE POATE FI REALIZAT:

- Pe baza datelor colectate, identificați modelele privind egalitatea de gen și formulați observații;
- Inițiați o discuție referitor la aceste modele în cadrul reuniunilor Comisiei privind armele de calibru mic și armament ușor;
- Asigurați-vă că experții de gen sunt consultați. Participarea lor este esențială pentru identificarea problemelor;
- Consultați analiza și rapoartele existente.

ETAPA 4:

ABORDAREA MODELELOR DE GEN IDENTIFICATE – RĂSPUNDEREA LA ELE

În această etapă, este necesară conceperea unui răspuns politic la provocările legate de gen identificate:

- Ar trebui să fie stabilite obiectivele care țin cont de dimensiunea de gen;
- Să fie dezvoltate măsuri practice și inovatoare, bazate pe date dezagregate de gen pentru a aborda aspectele de gen ale armelor de calibru mic și armament ușor;
- Stabilirea activităților pentru a satisface nevoile de securitate ale femeilor și bărbaților și pentru a combate riscurile cu care se confruntă.

Întrebări - cheie: Ce pot face Comisiile privind armele de calibru mic și armament ușor pentru a aborda aceste probleme în cadrul mandatului lor? Ce se poate face prin intermediul unor strategii și legi în domeniul armelor de calibru mic și armament ușor în conformitate cu constatările din etapa anterioară? Cum activitatea Comisiilor privind armele de calibru mic și armament ușor se referă la modelele identificate? Folosiți aceste întrebări pentru a elabora propuneri de acțiune.

EXEMPLUL 1: ***Autorizarea permiselor de arme de foc rareori sunt respinse pe motive de violență în familie.***

Ce se poate face?

Intervențiile politice

Obiectivele legate de reducerea omuciderilor violenței în familie și a femicidului comis de partenerul intim cu arme de foc definite în Strategia revizuită

Activități:

- Efectuarea unei analize a violenței în familie și omuciderilor comise de partenerul intim, identificarea tendințelor privind utilizarea armelor de foc, identificarea omisiunilor în răspunsul instituțional;
- Elaborarea recomandărilor pentru politici și modificări legislative;
- Organizarea cursurilor de formare cu privire la violența în familie pentru ofițerii de poliție care autorizează permise;
- Proiectarea campaniilor de sensibilizare cu privire la riscurile utilizării abuzive a armelor de foc în contextul intern.

Acțiuni legislative:

- Revizuirea procesului de autorizare în ceea ce privește violența în familie,
- Identificarea propunerilor pentru modificarea prin legi sau reguli de procedură și definirea mai strictă a procedurilor de autorizare în ceea ce privește violența în familie, inclusiv înștiințarea soției,
- Dezvoltarea și adoptarea unor proceduri mai stricte pentru verificarea antecedentelor,
- Formarea ofițerilor de poliție care efectuează verificări de securitate privind violența în familie,
- Definirea și adoptarea procedurilor care să restricționeze accesul la arme de foc persoanelor pe numele cărora au fost emise ordine de restricție.

EXEMPLUL 2: ***Bărbații tineri alcătuiesc majoritatea infractorilor și a victimelor incidentelor legate de arme de foc.***

Ce putem face?

intervenția politică

Obiectivele legate de reducerea tinerilor bărbați implicați în incidente legate de arme de foc

- Efectuarea unui studiu cu privire la incidentele legate de arme de foc care implică tineri și identificarea factorilor de risc specifici;
- Compilarea exemplelor de programe care vizează reducerea violenței legate de arme de foc în rândul tinerilor;
- Efectuarea unei analize a reprezentării mass-media a armelor de foc și a impactului asupra tinerilor;
- Proiectarea și lansarea unei campanii cu privire la riscurile utilizării abuzive a armelor de foc care să se axeze pe tineri;
- Elaborarea unei propuneri de politică pentru abordarea acestei probleme;
- Programele de prevenire pilot pentru tineri.

Acțiune legislativă:

- Cerința de majorare a vârstei necesară pentru acordarea unei autorizații de permis de arme de foc

CE POATE FI REALIZAT:

- Inițiați o discuție despre aceste modele în cadrul reuniunilor Comisiei privind armele de calibru mic și armament ușor;
- Asigurați-vă că experții de gen sunt consultați. Participarea lor este esențială pentru identificarea problemelor;
- Consultați analiza și rapoartele existente;
- Definiți activitățile și integrați-le în planul de acțiune;
- Elaborați un buget pentru punerea în aplicare.

ETAPA 5:

URMĂRIREA PROGRESULUI – MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

Scopul politicilor de control a armelor de calibru mic și armament ușor este acela de a spori securitatea generală a cetățenilor prin planificarea și punerea în aplicare a diferitelor măsuri pentru a stopa proliferarea și utilizarea abuzivă a armelor de calibru mic și armament ușor. Monitorizarea și evaluarea trebuie să furnizeze o experiență dovedită că riscurile specifice egalității de gen ale femeilor, bărbaților, fetelor și băieților au fost abordate și că aceste categorii beneficiază în mod egal de măsurile în vigoare. Monitorizarea planului ar trebui să capteze pe deplin punerea în aplicare a măsurilor stabilite pentru a remedia problemele de gen identificate.

Există mai multe puncte importante pentru monitorizarea și evaluarea sensibilă de gen:

1. Asigurați-vă că toți indicatorii referitori la indivizi sunt dezagregați pe gen.

De exemplu, în loc de:

Numărul de participanți la formarea privind standardele internaționale de arme de calibru mic,

Indicatorul trebuie să fie:

Numărul de participanți de gen masculin și feminin în formarea privind standardele internaționale de arme de calibru mic.

Acest lucru permite urmărirea măsurii în care angajamentul de a asigura participarea echilibrată a femeilor și a bărbaților este îndeplinit. În cazul în care indicatorii arată că angajamentul nu este îndeplinit, ar putea fi întreprinse activități suplimentare, cum ar fi orientarea spre mai multe femei sau investigarea factorilor care împiedică participarea femeilor.

Monitorizarea permite o mai bună punere în aplicare a activităților.

2. Asigurați-vă că se urmărește punerea în aplicare a activităților specifice legate de gen planificate în etapa anterioară.

De exemplu, în cazul în care activitatea planificată este:

Dezvoltarea și adoptarea procedurilor mai stricte pentru verificarea antecedentelor,

Indicatorul ar putea fi:

Adoptarea unor proceduri mai stricte pentru verificarea antecedentelor, inclusiv violență domestică

Sau

În cazul în care activitatea este:

Campanie cu privire la riscurile utilizării abuzive a armelor de foc care să se axeze pe tineri,

Indicatorul ar putea fi:

Punerea în aplicare a campaniei cu privire la riscurile utilizării abuzive a armelor de foc care să se axeze pe tineri.

Așa cum s-a discutat anterior, majoritatea planurilor de acțiune stabilesc doar indicatori de ieșire. Ei sunt importanți, deoarece furnizează dovada că activitățile sunt puse în aplicare. În cazul unor activități specifice de gen, indicatorii de ieșire demonstrează îndeplinirea angajamentelor.

3. Asigurați-vă că există indicatori care țin cont de dimensiunea de gen la rezultate

Din evaluarea perspectivei, este esențial de a capta dacă obiectivul – creșterea gradului de securitate pentru toți cetățenii, atât femei cât și bărbați, fete și băieți – este îndeplinit. Efectuarea măsurării este o sarcină complexă și necesită un set de indicatori care trebuie să fie, în consecință, dezagregați pe dimensiunea de gen, pentru a confirma că atât nevoile femeilor și bărbaților au fost abordate și a oferi recomandări clare pentru acțiuni ulterioare. Subliniem, prezența expertizei de gen la etapa de planificare a evaluării va facilita includerea acestor efecte.

EXEMPLU

Egalitatea de gen - indicatorii de răspuns care să măsoare dacă a sporit securitatea atât pentru femei și bărbați ar trebui să includă:

Numărul de femei și bărbați victime ale incidentelor legate de arme de foc,
Numărul de femei și bărbați, victime ale violenței partenerului intim comise de arme de foc,

Numărul de incidente de arme de foc comise de tineri.

Constatările privind monitorizarea și evaluarea trebuie să ofere recomandări clare privind modul de a crește capacitatea de reacție la dimensiunea de gen a activităților de control privind armele de calibru mic și armament ușor. Acestea trebuie să indice ceea ce s-a făcut în mod corespunzător, dar, și ceea ce trebuie să fie îmbunătățit. În cele din urmă, concluziile evaluării trebuie discutate cu alte părți interesate, în scopul furnizării datelor de intrare pentru un nou ciclu de politici.

CE POATE FI REALIZAT:

- Implicați părțile interesate cu expertiză de gen în planificarea monitorizării și evaluării,
- Creați indicatori dezagregați de gen și stabiliți indicatori specifici pentru a urmări punerea în aplicare a activităților specifice de gen,
- Asigurați-vă că indicatorii de evaluare surprind efectele asupra femeilor și bărbaților,
- Prezentați evaluarea și discutați rezultatele cu alte părți interesate,
- În baza acestor acțiuni, începeți un nou ciclu de politică!

Literatura

Abt, Thomas and Winship, Christopher. 2016. *Ce funcționează în reducerea violenței comunitare: O meta-revizuire și studiul de teren pentru Triunghiul de Nord.* Washington, DC: Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională.

<https://www.usaid.gov/sites/default/files/USAID-2016-What-Works-in-Reducing-Community-Violence-Final-Report.pdf>

Bevan, James and Nicholas Florian. 2006. "Câteva opțiuni, dar arma: tinerii bărbați supărați". În *Small Arms Survey 2006: Problemă nerezolvată.* Geneva: Small Arms Survey. <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/A-Yearbook/2006/en/Small-Arms-Survey-2006-Chapter-12-EN.pdf>

JämStöd. 2007. *Manual privind abordarea integratoare a egalității de gen. O carte de metode practice elaborată de Comitetului suedez de sprijin al abordării integratoare a egalității de gen.* Stockholm: Guvernul suedez, Rapoartele oficiale

http://www.includegender.org/wp-content/uploads/2014/02/gender_mainstreaming_manual.pdf

SAS (Small Arms Survey). 2014. *Femeile și deținerea armelor.* Geneva: Small Arms Survey.

http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/H-Research_Notes/SAS-Research-Note-45.pdf

Schroeder, Emily, Vanessa Farr and Albrecht Schnabel. 2005. *Conștientizarea egalității de gen în cercetarea privind armele de calibrul mic și armamentul ușor: un raport preliminar.* Bern: Swisspeace.

http://www.swisspeace.ch/fileadmin/user_upload/Media/Publications/WP1_2005.pdf

SEESAC. 2006a. *Pușca are pe diavol în interior - Cultura armelor în Europa de Sud-Est.* Belgrad: SEESAC.

<http://www.seesac.org/f/tmp/files/publication/386.pdf>

PNUD(Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare). 2008. *Cum să coordonăm. Legislația privind armele de calibrul mic și armamentul ușor.* Geneva: Biroul pentru prevenirea crizelor și recuperare, PNUD.

http://www.poa-iss.org/CASAUplod/Members/Documents/9@SALWGuide_Legislation.pdf

UNPD. 2008a. *Cum să coordonăm. Stabilirea și funcționarea Comisiilor Naționale privind armele de calibrul mic și armament ușor.* Geneva: Biroul pentru prevenirea crizelor și recuperare, PNUD.

<http://www.poa-iss.org/CASAUplod/Members/Documents/9@UNDP%20SALW%20Commissions.pdf>

CIP - Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

623.44:34:[305-055.2(4-12)(036)

BOŽANIĆ, Dragan

Un instrument practic pentru a integra perspectiva de gen în cadrul legislativ și de politică privind utilizarea armelor de calibru mic și armament ușor / [Dragan Božanić]. - Belgrad : Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare, 2016 (Belgrad : Grafolik). - 26 str. : graf. prikazi ; 30 cm

Tiraž 100. - Bibliografija.

ISBN 978-86-7728-247-9

a) Ватрено оружје - Законодавство - Родна перспектива - Југоисточна Европа - Водичи

COBISS.SR-ID 310160647

